

Čís. 2557.

Zákon o ručení železnic ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák.

V tom, že cestující dostal se pod posunovaný vlak, dlužno spatřovati příhodu v dopravě.

Jest zaviněním poškozeného, dráhu vyvíňujícím, skočil-li na stupátko přisunované soupravy a byl deroucím se do vlaku davem cestujících stržen pod kola.

Za zavinění svých zřízenců, kteří mimo službu spolu ve vlaku cestují, dráha neručí.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1923, Rv I 859/22.)

Žalobkyně snažila se, dostat se do vlaku, posunovaného do nádražní dvorany, vstoupila na stupátko, byla deroucím se davem stržena pod vlak, přejeta a těžce poraněna. Žalobní nárok na náhradu škody uznal procesní soud první stolice co do důvodu z polovice po právu, odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Nesprávné posouzení právní spatřuje dovolatelka v tom, že odvolací soud uznal: 1. že dráha prokázala omluvné důvody vlastního zavinění poškozené a neodvratného činění třetích osob, 2. že dráha nebyla na případě spoluvinná. Ad 1. a) Že odvolací soud seznal vlastní zavinění žalobkyně v tom, že šla proti davu cestujících, jdoucím k vozům posunovaného vlaku a že vstoupila jednou nohou na stupátko pohybující se soupravy. Dovatelka tvrdí, že tak neučinila úmyslně, nýbrž buď pod tlakem neodolatelného donucení, nebo jako pokus o zachranu v největším nebezpečství, že ostatně nejde po této stránce o dukaz přesný a úplný, vylučující jakoukoliv pochybnost. b) Že totéž platí o prokázání vyvíňujícího důvodu jednání třetích osob. Dovatelka tvrdí, že bylo dokázáno, že příhoda byla zaviněna neznámým davem, ale že nebyl podán úplný dukaz, že dráha za tyto třetí osoby neručí a že jednání bylo neodvratné, že třetí osoby, které způsobily příhodu, musí býti známy, a že jsou to třetí osoby, které ku dráze ve služebním poměru nejsou. Ad 2. Že dráha neprokázala své nevinu v plné míře. Že nebylo dbáno předpisů Šu 17 a 55 provozního řádu, že dráha a její zřízenci nekonali své povinnosti, že na peroně kromě vzdáleně stojícího dveřníka nebyl ani jediný zřízenec ve službě, ani výpravčí vlaku za pořádek dle instrukce zodpovědný a že nebylo ihned zastaveno posunování vlaku, jakmile se objevilo nebezpečství a že bylo obecnostvo pouštěno na peron před přistavením soupravy, ačkoli dveřníci o tom rozhodující musili při povinné pozornosti nahlédnouti, že tlačence na peronu je poblíž posunovaného vlaku nebezpečnější, než sebe větší nával ve dvoraně před pokladnami. Výtky právnímu posouzení odvolacího soudu činěné nejsou opodstatněny. Vstupuje-li někdo, kdo jest zdravého rozumu, ve styk s dráhou, není už tím vzhledem

k zákonné ručební povinnosti dráhy zbavován domněnky §u 1297 obč. zák., totiž že může tak pilet a pozoren býti, jako člověk obyčejných schopností. Odvolací soud správně rozpoznal, že příhodou v dopravě dle §u 1 zákona ze dne 5. března 1869, čís. 27 ř. zák. je, že se žalobkyně octla pod koly posunovaného vlaku, poněvadž tato skutečnost je způsobila na těle poškoditi nebo usmrtili člověka a poněvadž skutečně žalobkyně následkem octnutí se pod koly posunovaného vlaku byla poškozena na těle. Za tuto příhodu je žalovaná strana zodpovědná, a pak sejde na tom, zdali odvolací soud přiznal právem žalované straně jí uplatňovaný důvod sprostňovací dle §u 2 cit. zák. Podle zjištění odvolacího soudu udál se úraz žalobkyně tím způsobem, že šla proti davu cestujících jdoucím k libereckým vozům posunovaného vlaku, že vstoupila jednou nohou na stupátko pohybující se soupravy, a dav cestujících hrnoucí se za ní ku dvířkám srazil ji mezi druhý a třetí vůz pod vlak. Odvolací soud tedy zjišťuje, že úraz žalobkyně způsoben byl tím, že, nedbajíc pozornosti, jí § 1297 obč. zák. ukládané, vstoupila jednou nohou na stupátko pohybující se soupravy, a dále, že se stupátka byla sražena davem cestujících, tedy osobami, nepatřícími k oněm, jichž vinu žalovaná musí po zákonu zastupovati. Pokud se snaží dovolatelka vývody svými tato skutková zjištění odvolacího soudu podvrátiti, je to nepřipustné brojení proti ocenění důkazů, jímž se nelze v dovolacím řízení obírat. Důkaz o tom, že žalobkyně vstoupila na stupátko pohybující se soupravy a že odtud, byvši sražena, octla se pod koly vozu, je dukazem úplným, nikoli mezerovitým, dovolatelka okolnost tu konečně sama připouští v dovolání, snažíc se jediné omluviti se tvrzením, že tak neučinila úmyslně, nýbrž pod neodolatelným donucením nebo jako pokus o záchranu v největším nebezpečství, aby nepřišla pod vlak. Omluva ta není ničím jiným nežli brojením proti zjištění odvolacího soudu. Vždyť podle dalšího zjištění žalobkyně v obavě, že se jí nedostane místa, šla nikým netlačena proti davu, tedy z vlastní vůle se octla v tlačícím se davu, místo aby se mu, jak se sluší na dámu jejího společenského postavení, věku a fysické zdatnosti, neboť je subtilní postavy, vyhnula, šla jen za svým cílem, dostat se do vozu, stála dokonce v přední řadě, místo aby zůstala státí opodál, třeba u oněch laviček až do doby, kdy zastavil vlak, a byla by se dostala do vlaku třebaš ne k místu k sezení, nýbrž k stání, ale přece jen bezpečným způsobem, takovým, jakým se dostal k místu svědek W., který přišel na peron po ní, zůstal státí opodál vlaku a přece jen po zastavení se vlaku dostal místo ve voze. Z těchto zjištění plyne, že byl podán plný a nemezerovitý dukaz o tom, že si žalobkyně úraz nepředloženým jednáním sama způsobila, a že kdyby se byla chovala, jak lze od ní dle §u 1297 obč. zák. předpokládati, že by vůbec nepřišla k nějakému úrazu. Odvolací soud arci spatřuje příčinu úrazu žalobkyně také v tom, že byla žalobkyně »davem cestujících« se stupátka sražena, to však samo o sobě není bezprostřední příčinou úrazu, to je pouze následek nerozvážného a na vlastní zodpovědnost vykonaného počínu žalobkyně, která tento následek za daných okolností se vši pravděpodobností mohla předvídati, a jemu se mohla vyhnouti. Není správným úsudek odvolacího soudu, že příhoda žalobkyně udála se také spoluzaviněním třetích

osob, oním davem cestujících, neboť nebylo zjištěno, že by byl »dav cestujících« dělал něco více, nežli co dělala žalobkyně: totiž usiloval dostat se do vlaku, by mohl sedět a nemusel stát. Okolnost, že tento dav a všichni jeho jednotlivci, z nichž sestával, následků nerozvážného počínání byli ušetřeni, nemůže zbaviti žalobkyni plné zodpovědnosti za to, že se dostala na stupátko pohybující se soupravy, odkud při tom, co jednotlivci z davu jako ona sama dělali, spadla pod kola vozů. Jen tak rozuměti sluší zjištění odvolacího soudu, »že byla žalobkyně sražena se stupátka davem cestujících«. Tomu výkladu svědčí zjištění odvolacího soudu z výpovědi svědkyně E-ové, která názorně vylíčila, co se dalo, že se lidé cpali do vlaku, a i svědkyně se do něho cpala tak, že na stupátku vozu, do něhož se cpala, volně nenastoupila, nýbrž byla tam vynesena, z něhož dovolatelka, také na jiné svědky se odvolávajíc, těžiti se snaží, pokoušejíc se vlastní zavinění přesunouti výhradně na »dav cestujících«. Ostatně nelze uznati, že by cestující zřízenci dráhy, tedy v době, kdy jsou mimo službu, byli vůči dráze také spoluzodpovědní za všecko, co se udá v dopravě, nebo že by dráha byla zodpovědná za jejich jednání nebo opomenutí, když, jsouce mimo službu, použijí za plat dráhy jako dopravního prostředku. Zbývá posouditi, zdali dráha byla s to řádným a včasným opatřením předvídatelnému stavu zabrániti, poněvadž dovolatelka napadá také úsudek odvolacího soudu, že dlužno počínání cestujících, osob to vůči žalované třetích, pokládati pro dráhu za neodvratné jednání. Odvolací soud zjistil, že na posunovaném vlaku bylo 5 průvodčích a 6 posunovačů, tedy tolik osob, že by při náležité disciplíně cestujících byli zajisté mohli udržeti pořádek, zvláště když vlak byl obsazen pouze 364 osobami, tedy nešlo o tisícíhlavý dav. Dovolací soud plně sdílí úsudek druhé stolice, že z bezpečnostních opatření ukládati lze dráze jen tolik a takových, která jsou při účelném provozu proveditelná a že nelze rozumným způsobem žádati na dráze, aby vlak posunovaný na peron opatřila takovým množstvím zřízenců, kteří by návalu nedisciplinovaných cestujících mohli čeliti za všech okolností. Dráha splnila dostatečně svou povinnost, když, jak bylo zjištěno, zřízenci vlak doprovázející bránili cestujícím v nastupování do jedoucího vlaku. Kdo se dere do jedoucího vlaku, nemůže se dovolávat ochrany zákona, jedná na svůj vrub a na vlastní zodpovědnost, jak tomu svědčí § 1295, 1296 a 1313 obč. zák.

Čís. 2558.

Byl-li dle povahy obchodu dlužník povinen zaslati dlužný peníz do věřitelova bydliště, jde ztráta peněz z peněžního dopisu na vrub dlužníka.

(Rozh. ze dne 25. dubna 1923, Rv I 1530/22.)

Žalovaný zaslal žalobci dlužný peníz peněžním dopisem, při jehož dojití zjištěno, že chybí 5000 Kč. Žalobě o zaplacení 5000 Kč bylo oběma nižšími soudy vyhověno, odvolacím soudem z těchto důvodů: Dle čl. 325 obch. zák. ručí při peněžních platech